

НИЙСЛЭЛ ДЭХ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хүнс хангамж төв ОНӨААТҮГ-ын 2023 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: НТАГ-2024/16/НА-СТА-ОНА

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Улаанбаатар хот 2024 он</p>	<p>Солид Юнити Аудит ХХК Гүйцэтгэх захирал: Э.Мөнхтогтох Утас: 99063227 Цахим хаяг: munkhtogtokh.e@solidunity.mn Аудитын менежер: Д.Нар-Од Утас: 99091993 Цахим хаяг: narod.d@solidunity.mn Аудитор: Ү.Цэцэгмаа Утас: 99095173 Цахим хаяг: tsetsegmaa.u@solidunity.mn</p>
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.Хараат бус аудиторын дүгнэлт.....	1
Асуудлыг онцолсон хэсэг	1
Аудитын гол асуудал.....	1
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....	1
3.Санхүүгийн тайлангийн тодруулга	6
4.Аудитын тайлан.....	11
4.1 Ерөнхий зүйл.....	11
4.2 Материаллаг байдал.....	11
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	12
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	12
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	13
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	13
5.Аудитын илрүүлэлт	14
5.2 Зөвлөмж.....	15
6.Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл	18

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ААНОАТ	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар
ББӨ	Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл
НӨАТ	Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар
НББОУС	Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
НТАГ	Нийслэлийн төрийн аудитын газар
ТӨХГ	Төрийн өмчийн харилцааны газар
ОАТ	Орлогын албан татвар
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
ХХОАТ	Хувь хүний орлогын албан татвар

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
НИЙСЛЭЛ ДЭХ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

14200 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8 дугаар хороо,
Г.Амарын гудамж, Соёлын төв өргөө, Г корпус, 5 давхар,
Утас: 7000 7734, Факс: (976-11) 32 01 54,
И-мэйл: ub@audit.gov.mn, Вэбсайт: www.audit.mn

2024. 03.15 № 502
танай _____-ны № _____-т

ХҮНС ХАНГАМЖ ТӨВ
ОНӨААТҮГ-ЫН
ЗАХИРАЛ Д.ИДЭРЗАЯА ТАНАА

АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Хүнс хангамж төв ОНӨААТҮГ-ын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Хүнс хангамж төв ОНӨААТҮГ-ын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Ирээдүйд үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулахад нөлөөлөх, эргэлзээ төрүүлж байгаа нөхцөл байдал аудит хийх шалгалтын явцад илрээгүй ба материаллаг байдлын түвшинд хүрсэн алдаа зөрчил илрээгүй байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд Нийслэлийн засаг даргын 2019 оны 10 дугаар сарын 24-ний өдрийн А/1119 тоот захирамжаар баталсан нийт 25 ажилтан, үүнд 1 удирдах, 22 гүйцэтгэх, 2 үйлчилгээний ажилтнаас гүйцэтгэх албан тушаалд 18 ажилтан ажиллаж батлагдсан бүтэц орон тооноос 3 ажилтан дутуу ажилласан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Байгууллагын 2023 оны үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 4 зорилтын хүрээнд 26 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 93.2 хувийн биелэлттэй гэж тайлагнасан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага нь санхүүгийн тайланг, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

М.ЭРДЭНЭЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

(төгрөгөөр)

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ХӨРӨНГӨ		
1.1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ		
1.1.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	70,388,317.76	114,116,679.27
1.1.2	Дансны авлага	5,164,719.87	12,419,135.09
1.1.3	Татвар, НДШ-ийн авлага	161,149.95	-
1.1.4	Бусад авлага	-	3,562,824.19
1.1.6	Бараа материал	60,952,046.25	58,381,442.45
1.1.7	Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо	-	164,130.00
1.1.11	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	136,666,233.83	188,644,211.00
1.2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГӨ		
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	370,750,241.93	355,004,221.71
1.2.2	Биет бус хөрөнгө	34,675,460.00	34,675,460.00
1.2.10	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	405,425,701.93	389,679,681.71
1.3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	542,091,935.76	578,323,892.71
2	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ		
2.1	ӨР ТӨЛБӨР		
2.1.1	Богино хугацаат өр төлбөр		
2.1.1.1	Дансны өглөг	11,822,910.00	80,000.00
2.1.1.3	Татварын өр	242,184,720.88	79,552,352.68
2.1.1.4	НДШ-ийн өглөг	1,047,361.11	609,167.97
2.1.1.8	Урьдчилж орсон орлого	262,869,045.00	6,571,726.12
2.1.1.10	Бусад богино хугацаат өр төлбөр	-	530,652.44
2.1.1.13	Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	517,924,036.99	87,343,899.21
2.1.2	Урт хугацаат өр төлбөр		
2.1.2.3	Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	-	1,645,007.84
2.1.2.4	Бусад урт хугацаат өр төлбөр	-	246,439,729.76
2.1.2.6	Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	-	248,084,737.60
2.2	ӨР ТӨЛБӨРИЙН НИЙТ ДҮН	517,924,036.99	335,428,636.81
2.3	ЭЗДИЙН ӨМЧ		
2.3.1	Өмч-Төрийн	167,629,728.30	167,629,728.30
2.3.6	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн нөөц	-	14,793,440.50
2.3.8	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	14,675,460.00	14,675,460.00
2.3.9	Хуримтлагдсан ашиг	(158,137,289.53)	45,796,627.10
2.3.9.1	Тайлант үеийн ашиг (алдагдал)	167,369,313.63	250,543,698.51
2.3.9.2	Өмнөх үеийн хуримтлагдсан ашиг (алдагдал)	(325,506,603.16)	(204,747,071.41)
2.3.11	Эздийн өмчийн дүн	24,167,898.77	242,895,255.90
2.4	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	542,091,935.76	578,323,892.71

2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

(төгрөгөөр)

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	5,345,201,002.72	6,684,582,316.57
2	Борлуулалтын өртөг	(4,673,920,531.87)	(5,820,729,571.61)
3	Нийт ашиг (алдагдал)	671,280,470.85	863,852,744.96
4	Хүүний орлого	-	709,142.19
5	Бусад орлого	1,046,273.81	12,564,453.35
6	Борлуулалт маркетингийн зардал	(161,144,436.19)	(262,680,298.51)
7	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	(300,735,187.78)	(329,856,290.22)
8	Бусад зардал	(2,730,000.00)	(5,124,890.36)
9	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз (гарз)	(21,447,883.31)	54,545.46
10	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг	186,269,237.38	279,519,406.87
11	Орлогын татварын зардал	(18,899,923.74)	(28,731,477.50)
12	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	167,369,313.64	250,787,929.37
13	НИЙТ ҮР ДҮН	167,369,313.64	250,787,929.37

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

(төгрөгөөр)

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	Өмч	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн нөөц	Хуримтлагдсан ашиг (алдагдал)	Нийт дүн
1	2022 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	167,629,728.30	14,675,460.00	-	(325,506,603.16)	(143,201,414.86)
2	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	-	167,369,313.63	167,369,313.63
6	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	167,629,728.30	14,675,460.00	-	(158,137,289.53)	24,167,898.77
7	2023 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	167,629,728.30	14,675,460.00	-	(158,137,289.53)	24,167,898.77
8	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	3,356,777.22	3,356,777.22
9	Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	(50,210,790.00)	(50,210,790.00)
10	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	-	-	14,793,440.50	-	14,793,440.50
11	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	-	250,787,929.37	250,787,929.37
12	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	167,629,728.30	14,675,460.00	14,793,440.50	45,796,627.06	242,895,255.86

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

(төгрөгөөр)

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	5,887,747,836.05	7,351,099,170.99
1.1.1	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	5,883,722,611.70	7,341,873,848.00
1.1.6	Бусад мөнгөн орлого	4,025,224.35	9,225,322.99
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	5,842,796,547.23	7,262,181,099.48
1.2.1	Ажиллагсдад төлсөн мөнгө	234,855,872.92	325,414,392.03
1.2.2	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн мөнгө	75,949,000.00	97,684,567.52
1.2.3	Бараа материал худалдан авахад төлсөн мөнгө	5,162,121,640.57	6,056,647,987.22
1.2.4	Ашиглалтын зардалд төлсөн мөнгө	84,798,795.95	63,854,734.26
1.2.5	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн мөнгө	27,373,300.00	23,901,250.00
1.2.7	Татварын байгууллагад төлсөн мөнгө	225,028,513.37	671,266,167.80
1.2.8	Даатгалын төлбөрт төлсөн мөнгө	436,600.00	218,840.00
1.2.9	Бусад мөнгөн зарлага	32,232,824.42	23,193,160.65
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	44,951,288.82	88,918,071.51
3	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
3.1	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	-	45,189,710.00
3.1.1	Төлсөн ногдол ашиг	-	45,189,710.00
3.3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	-	(45,189,710.00)
4	БҮХ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	44,951,288.82	43,728,361.51
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	25,437,028.94	70,388,317.76
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	70,388,317.76	114,116,679.27

2.5 Эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

(мянган төгрөгөөр)

№	Үзүүлэлт	2022 он	2023 он		Зөрүү	Хувь
		Гүйцэтгэл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
1	Борлуулалтын орлого	5,345,201.0	8,908,005.7	6,684,582.3	2,223,423.4	75.0
2	Үйл ажиллагааны бусад орлого	1,046.3	4,500.0	13,328.1	(8,828.1)	296.2
Нийт орлого		5,346,247.3	8,912,505.7	6,697,910.5	2,214,595.2	75.2
3	Борлуулалтын өртөг	4,673,920.5	8,000,279.9	5,820,729.6	2,179,550.3	72.8
4	Цалин	288,185.8	546,765.8	399,786.2	146,979.6	73.1
5	НДШ	36,147.9	68,345.7	49,919.0	18,426.7	73.0
6	Шуудан холбоо	5,007.3	7,020.0	4,312.1	2,707.9	61.4
7	Цахилгааны зардал	5,011.1	12,124.6	5,025.8	7,098.8	41.5
8	Шатахууны зардал	22,375.6	32,852.8	17,088.2	15,764.6	52.0
9	Бичиг хэргийн зардал	3,555.5	4,952.0	3,274.1	1,677.9	66.1
10	Хог хаягдлын зардал	360.0	360.0	840.0	(480.0)	28.9
11	Сэлбэг хэрэгслийн зардал	4,044.4	6,800.0	12,532.2	(5,732.2)	233.3
12	Хангамжийн материалын зардал	4,542.8	-	7,584.7	(7,584.7)	100.0
13	Хөдөлмөр хамгааллын хувцас	-	6,620.0	-	6,620.0	(100.0)
14	Ашиглалтын зардал	3,377.9	7,569.0	2,188.8	5,380.2	28.9
15	Түрээсийн зардал	44,590.0	50,940.0	45,380.0	5,560.0	89.1
16	Засвар үйлчилгээ	2,261.8	3,500.0	798.5	2,701.5	22.8
17	Бусад зардал	8,622.2	13,452.0	10,633.5	2,818.5	79.0
18	Элэгдлийн зардал	33,207.6	36,533.7	30,539.5	5,994.2	83.6
19	Сургалтын зардал	589.8	9,500.0	2,634.2	6,865.8	27.7
20	Албан томилолтын зардал	-	8,000.0	-	8,000.0	(100.0)
21	Шагнал урамшуулал	-	8,000.0	-	8,000.0	(100.0)
Үндсэн үйл ажиллагааны зардлын дүн		462,819.8	823,335.6	592,536.6	230,799.0	72.0
22	Үйл ажиллагааны бус зардал	2,730.0	18,800.0	5,124.9	13,675.1	27.3
23	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз	21,447.9	-	-	-	-
Нийт зардлын дүн		5,160,918.2	8,842,415.5	6,418,391.1	2,424,024.4	72.6
24	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг	186,259.2	70,090.2	279,519.4	(209,429.2)	398.8
25	Татварын зардал	18,899.9	8,890.0	28,731.5	(19,841.5)	323.2
26	Тайлант үеийн цэвэр ашиг	116,369.3	61,200.2	250,787.9	(189,587.7)	409.8
27	Орлогын нэг төгрөгт ногдох зардал	0.96	0.99	0.96	1.09	96.6

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 237,501.5 мянган төгрөгийн алдаа¹ илэрснийг аудитын явцад залрууллаа.

Залруулсан алдаа:

- Тайлант хугацаанд хойшлуулсан НӨАТ-ын авлага 2,957.0 мянган төгрөгийг татвар, НДШ-ийн авлагаар толилуулсан нь НББОУС 1 "Санхүүгийн тайлангийн толилуулга", Сангийн сайдын 2017 оны 361 дүгээр тушаалын Хавсралт 1 "Аж ахуйн нэгжийн санхүүгийн тайлан, тодруулгыг бэлтгэх заавар" заалттай нийцээгүй, толилуулга батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Тайлант хугацаанд ААНОАТ-ын өр төлбөрт төлсөн 13,069.8 мянган төгрөгийг НӨАТ-ын өр төлбөрийн үлдэгдэл дүнгээс бууруулан бүртгэсэн нь НББОУС 1 "Санхүүгийн тайлангийн толилуулга", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах", 15.2-; "нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулах" заалтуудтай нийцээгүй ангилал батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Ажилчдад олгосон хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэмж 561.8 мянган төгрөгийг НДШ-ийн зардал дансанд бүртгэсэн нь НББОУС 1 "Санхүүгийн тайлангийн толилуулга", Сангийн сайдын 2017 оны 361 дүгээр тушаалын Хавсралт 1 "Аж ахуйн нэгжийн санхүүгийн тайлан, тодруулгыг бэлтгэх заавар" заалттай нийцээгүй, толилуулга батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- НӨХГ-т төвлөрүүлсэн ногдол ашгийн төлбөрөөс 5,021.1 мянган төгрөгийн суутгасан ОАТ-ын өглөг бүртгээгүй байгаа нь Санхүүгийн тайлагналын онолын үзэл баримтлал 2.16, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйл 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" заалттай нийцээгүй, эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Өмнөх үеийн хуримтлагдсан ашиг 196,683.5 мянган төгрөгийг тайлант үеийн ашгаар толилуулсан нь НББОУС 1 "Санхүүгийн тайлангийн толилуулга"-ын 99, 102-р параграф, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйл 5.1.4 "үнэн зөв байх", Сангийн сайдын 2017 оны 361 дүгээр тушаалын Хавсралт 1 "Аж ахуйн нэгжийн санхүүгийн тайлан, тодруулгыг бэлтгэх заавар" заалтуудтай нийцээгүй тасалбар болголт батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Үндсэн хөрөнгийн санхүүгийн тайлангийн зорилгоор элэгдүүлэх хугацаа болон татварын зорилгоор элэгдүүлэх хугацааны түр зөрүүнээс үүсэх хойшлогдсон татварыг тооцоолж 1,462.6 мянган төгрөгийг бүртгэлд тусгаагүй нь НББОУС 12 "Орлогын албан татвар"-ын дагуу түр зөрүүгээс үүсэх хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрч бүртгэх", Сангийн сайдын 2020 оны 7 дугаар сарын 22-ны өдрийн 144 тоот тушаалаар "Санхүүгийн болон татварын тайлангийн үзүүлэлт хоорондын зөрүүг зохицуулах журам"-тай нийцээгүй үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

- Тайлант онд хавсран ажилласан ажилтнуудын цалинг 605.8 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй олгосон нь Санхүүгийн тайлагналын онолын үзэл баримтлал 2.16, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 66 дугаар зүйлийн 66.5-д “Ажил олгогч түр ажил үүргийг гүйцэтгүүлэхээр ажилтныг цагаар ажиллуулж, гүйцэтгэсэн ажил, ажилласан цагт нь тохирсон цалин хөлсийг тухай бүр тооцож олгоно” заалттай нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- НӨХГ-ын шийдвэрийн дагуу үлдэгдэл өртөггүй болсон хөрөнгүүдийн ашиглалтын хугацааг сунгаж бүртгэлд тусгахдаа элэгдлийн зардлыг 9,437.2 мянган төгрөгөөр илүү бүртгэсэн нь НББОУС-16 Үндсэн хөрөнгө, 60, 61-р параграф, НӨХГ-ын даргын 2023 оны 11 дүгээр сарын 9-ны өдрийн А/351 тоот тушаал, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйл 5.1.4 “үнэн зөв байх” заалтуудтай нийцээгүй, үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Тайлант хугацаанд борлуулалт маркетингийн зардалд бүртгэх 5,876.6 мянган төгрөгийн элэгдлийн зардлыг ерөнхий удирдлагын зардалд бүртгэсэн нь НББОУС 1 “Санхүүгийн тайлангийн толилуулга”, Сангийн сайдын 2017 оны 361 дүгээр тушаалын Хавсралт 1 “Аж ахуйн нэгжийн санхүүгийн тайлан, тодруулгыг бэлтгэх заавар” заалттай нийцээгүй, толилуулга батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- НӨХГ-ын шийдвэрээр актлах хөрөнгийн жагсаалтад орсон 123.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг данснаас хасаагүй нь НББОУС-16 Үндсэн хөрөнгө, 67-р параграф, НӨХГ-ын даргын 2023 оны 11 дүгээр сарын 9-ний өдрийн А/351 тоот тушаалтай нийцээгүй нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- ААНОАТ-ын зардлыг 1,703.1 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй бүртгэсэн нь Санхүүгийн тайлагналын онолын үзэл баримтлал 2.16, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйл 5.1.4 “үнэн зөв байх” заалттай нийцээгүй эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Аудитаар нийт 21,306.6 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрсэнд зөрчлийг цаашид давтан гаргахгүй байх 4 зөвлөмж өглөө.

Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчил нь 21,306.6 мянган төгрөг байгаа тул “Өөрчлөлтгүй” дүгнэлт өглөө.

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Татвар, шимтгэлийн өр төлбөртэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тайлант оны эцэст татвар, шимтгэлийг хугацаанд нь төлж барагдуулаагүй ААНОАТ-ын өр 15,668.2 мянган төгрөг, НӨАТ-ын өр 51,315.9 мянган төгрөг, ХХОАТ-ын өр 8,482.9 мянган төгрөг, НДШ-ийн өр 609.2 мянган төгрөг, нийт 76,076.2 мянган төгрөгийн өр төлбөрт татвар, шимтгэлийг хугацаанд нь төлөөгүйн торгуульд 2,586.6 мянган төгрөг төлөхөөр байна. Энэ нь ААНОАТ-н тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2-д “Энэ хуулийн 25.1-д заасан урьдчилан тодорхойлсон

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

хуваарийн дагуу сар бүр төлөх татвараа сар бүрийн 25-ны дотор, улирлын эцэст хийсэн тооцооны дагуу татвараа дараа улирлын эхний сарын 20-ны дотор, жилийн эцэст хийсэн эцсийн тооцооны дагуу татвараа дараа оны 02 дугаар сарын 10-ны дотор төсөвт төлнө”, Зөрчлийн тухай хуулийн 11.19.1-д “Татварыг хугацаанд нь төлөөгүй бол төлөгдөөгүй татварын дүнд хугацаа хэтэрсэн хоног тутамд 0.1 хувьтай тэнцэх хэмжээний торгууль ногдуулна” гэж заасантай нийцэхгүй, эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Татвар, шимтгэлийн өр төлбөрийг хуулийн хугацаанд нь төлж барагдуулж байх, цаашид зөрчлийг давтан гаргахгүй ажиллах.

2. Борлуулалтын орлоготой холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тус байгууллагын Захирлын зөвлөлийн 2023 оны 8 дугаар сарын 18-ны өдрийн хурлаар 2023 оны хичээлийн шинэ жилд Сонгинохайрхан дүүргийн цэцэрлэг, сургуульд нийлүүлэх хүнсний бараа бүтээгдэхүүний үнийг шинэчлэн баталсан. Уг батлагдсан үнээс 30 нэр төрлийн 561 ширхэг бараа, бүтээгдэхүүнийг сургууль, цэцэрлэгт худалдан борлуулахдаа 2,954.6 мянган төгрөгөөр илүү борлуулсан байна. Энэ нь Захирлын зөвлөлийн 2023 оны 8 дугаар сарын 18-ны өдрийн хурлын шийдвэрээр батлагдсан “2023 оны хичээлийн шинэ жилийн бараа бүтээгдэхүүний борлуулалтын үнэ”-ийн жагсаалттай нийцээгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Цаашид байгууллагын удирдах албан тушаалтан болон удирдах дээд байгууллага, зөвлөлөөс гаргаж баталсан тушаал, шийдвэрийг дагаж мөрдөх, үйл ажиллагаанд хэрэгжүүлэн ажиллах нь зүйтэй.

3. Тооцооны үлдэгдлийн зөрүүтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тус байгууллагатай холбоотой татварын өр, авлагын үлдэгдлийг тайлант хугацааны эцэст татварын байгууллагаар гаргуулан авсан татварын өр, авлагын үлдэгдлийн дүнг тодорхойлсон тодорхойлолтын дүнтэй тулган шалгахад байгууллагын бүртгэлд тусгасан өр, авлагын үлдэгдэл 15,110.9 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-д “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулах”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах; заалтуудтай нийцээгүй, эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Татварын байгууллагатай тооцоо нийлж, татварын тодорхойлолт, бүртгэлийн хооронд үүссэн зөрүүгийн шалтгааныг тогтоож шаардлагатай бол зохих залруулгыг хийх.

4. Бараа материалын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тайлант хугацаанд худалдан авсан 654.5 мянган төгрөгийн Epson-L3218 маркийн принтерийг бараа материалын дансанд бүртгэсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “Үнэн зөв байх”, Сангийн сайдын 388 дугаар тушаалаар баталсан “Нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.15-д “Бараа материал гэдэг нь байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааны явцад хэрэглэгдэх материал буюу хангамжийн зүйлс, худалдах зориулалтаар хадгалагдаж байгаа (улсын нөөцийн бараа зэрэг) бэлэн

бүтээгдэхүүн, ажил үйлчилгээ, үйлдвэрлэлийн процесст байгаа хагас боловсруулсан бүтээгдэхүүн зэрэг болно” гэсэн заалттай нийцээгүй, толилуулга ба тодруулга батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Цаашид хөрөнгийг холбогдох стандартын дагуу ашиглалтын хугацаа, шинж чанарыг харгалзан зөв ангилан бүртгэж байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 5 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	(мянган төгрөгөөр)											
	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй			
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Хойшлуулсан НӨАТ-ын авлагыг татвар, НДШ-ийн авлагаар толилуулсан.	1	2,957.0					1	2,957.0				
Тайлант хугацаанд ААНОАТ-ын өр төлбөрт төлсөн төлбөрийг НӨАТ-ийн өр төлбөрийн үлдэгдэл дүнгээс бууруулан бүртгэсэн.	1	13,069.8					1	13,069.8				
Ажилчдад олгосон хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэмжийн зардлыг НДШ-ийн зардал дансанд бүртгэсэн.	1	561.8					1	561.8				
НӨХГ-т төвлөрүүлсэн ногдол ашгийн төлбөрөөс суутгасан ОАТ-ын өглөг бүртгээгүй.	1	5,021.1					1	5,021.1				
Өмнөх үеийн хуримтлагдсан ашгийг тайлант үеийн ашгаар толилуулсан.	1	196,683.5					1	196,683.5				
Үндсэн хөрөнгийн санхүүгийн тайлангийн зорилгоор болон татварын зорилгоор элэгдүүлэх хугацааны түр зөрүүнээс үүсэх хойшлогдсон татварыг тооцоолж бүртгэлд тусгаагүй.	1	1,462.6					1	1,462.6				
Тайлант онд хавсран ажилласан ажилтнуудын цалинг зөрүүтэй олгосон.	1	605.8					1	605.8				
НӨХГ-н шийдвэрийн дагуу үлдэгдэл өртөггүй болсон хөрөнгүүдийн ашиглалтын хугацааг сунгаж бүртгэлд тусгахдаа элэгдлийн зардлыг илүү бүртгэсэн.	1	9,437.2					1	9,437.2				
Тайлант хугацаанд борлуулалт маркетингийн элэгдлийн зардлыг ерөнхий удирдлагын элэгдлийн зардалд бүртгэсэн.	1	5,876.6					1	5,876.6				
НӨХГ-ын шийдвэрээр актлах хөрөнгийн жагсаалтад орсон хөрөнгийг данснаас хасаагүй.	1	123.0					1	123.0				
ААНОАТ-ын зардлыг зөрүүтэй бүртгэсэн.	1	1,703.1					1	1,703.1				
Дүн	11	237,501.5					11	237,501.5				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

(мянган төгрөгөөр)

Зөрчлийн товч утга	Үүнээс											
	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Тайлант хугацааны эцэст татвар, шимтгэлийг хугацаанд нь төлж барагдуулаагүй нийт 76,076.2 мянган төгрөгийн өр төлбөрийн үлдэгдлээс зөрчлийн тухай хуулиар торгууль ногдохоор байна.	1	2,586.6					1	2,586.6				
Захирлын зөвлөлийн хурлын шийдвэрээр батлагдсан үнээс 30 нэр төрлийн 561 ширхэг бараа, бүтээгдэхүүнийг сургууль, цэцэрлэгт худалдан борлуулахдаа илүү үнээр борлуулсан.	1	2,954.6					1	2,954.6				
Татварын цахим системээс гарч буй татварын авлага, өглөгийн тодорхойлолтын дүн байгууллагын бүртгэлд тусгасан өр, авлагын үлдэгдэл дүнгээс зөрүүтэй.	1	15,110.9					1	15,110.9				
Тайлант хугацаанд худалдан Erpson-L3218 маркийн принтерийг бараа материалын дансанд бүртгэсэн байна.	1	654.5					1	654.5				
Дүн	4	21,306.6					4	21,306.6				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Зөрчлийн товч утга	(мянган төгрөгөөр)					
	Нийт зөрчил		Албан шаардлага		Үүнээс	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил						
Шилэн дансны цахим хуудсанд 489,649.3 мянган төгрөгийн 25 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна.	1	489,649.3	1	489,649.3		
Дүн	1	489,649.3	1	489,649.3		
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил						
Хүнсний зориулалттай агуулахын барилгыг хүлээн авч данс бүртгэлд тусгасан боловч үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар төлөгчөөр бүртгүүлж, ногдох албан татвар төлөөгүй байна.	1	-			1	-
Дүн	1	-			1	-
Нийт дүн	2	489,649.3	1	489,649.3	1	-